

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 36/2023-63

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. vo výkone trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Mandzák, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Tdo 48/2021 zo 14. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Tdo 48/2021 zo 14. septembra 2022 **boli porušené** základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu, na zákonného sudcu a na prezumpciu nevinu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, jeho práva na spravodlivé súdne konanie a na prezumpciu nevinu podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie a na prezumpciu nevinu podľa čl. 47 druhej vety a čl. 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Tdo 48/2021 zo 14. septembra 2022 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Sťažovateľovi **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **757,74 eur**, ktorú **je** Najvyšší súd Slovenskej republiky **povinný** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), práva na rešpektovanie prezumpcie nevinoty podľa čl. 48 ods. 1 charty, čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru, ako aj práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 2 (správne má byť zrejme čl. 50 ods. 3, pozn.) ústavy v spojení s čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a), b) a d) dohovoru, práva na opravný prostriedok podľa čl. 13 v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty a práva na primeraný trest podľa čl. 49 ods. 3 charty uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Tdo 48/2021 zo 14. septembra 2022. Ďalej požaduje, aby bolo uznesenie najvyššieho súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Domáha sa tiež priznania finančného zadosťučinenia v sume 50 000 eur od najvyššieho súdu do dvoch mesiacov od právoplatnosti s tým, že v prípade nezaplatenia v uvedenej lehote sa finančné zadosťučinenie zvyšuje o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do zaplatenia, ako aj náhrady trov konania na účet právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledujúci skutkový stav veci:

3. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 T 15/2019 z 27. februára 2020 bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania alebo obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. c) s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona. Bol mu za to uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 17 rokov s maximálnym stupňom stráženia, trest prepadnutia majetku a ochranný dohľad v trvaní 3 rokov.

4. Spolu so sťažovateľom boli uznaní vinnými aj [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]

5. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 To 27/2020 z 24. júna 2020 bol rozsudok okresného súdu zrušený v celom rozsahu a sťažovateľ bol uznaný vinným zo stíhaného trestného činu (s určitou úpravou skutkového stavu) a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 16 rokov s maximálnym stupňom stráženia, trest prepadnutia majetku a ochranný dohľad v trvaní 3 rokov. Oproti obžalobe a rozsudku okresného súdu krajský súd zo skutkovej vety „vyňal“ časť týkajúcu sa prechovávaní omamnej látky s obsahom THC, keďže táto nebola predmetom obvinenia.

5.1. Podľa názoru krajského súdu okresný súd rozhodoval v zákonom zložení senátu, lebo hoci obhajca sťažovateľa namietal nezákonné zloženie senátu už v konaní pred okresným súdom, o tejto námietke rozhodol krajský súd uznesením č. k. 1 Tos 77/2019 zo 6. novembra 2019, čo znamená, že námietku treba považovať za bezpredmetnú. Prezumpcia nevinoty sa týka osoby obvineného v aktuálne vedenom trestnom konaní a nie je porušená, ak sa o účasti tohto obvineného na žalovanej trestnej činnosti zmieňuje výrok alebo odôvodnenie skoršieho rozhodnutia, ktorým bola odsúdená iná osoba. Rovnako len proti odsúdenej osobe je založená prekážka právoplatne rozhodnutej veci, čo znamená, že v následne vedenom trestnom konaní môže byť stíhaná iná (ďalšia) osoba zo spáchania toho istého činu. Ak súd následne rozhoduje o obžalobe podanej proti inému obvinenému (hoci zo spáchania činu pokrytého skôr schválenou dohodou) alebo o vine obvineného (hoci zo spáchania činu pokrytého skorším prijatím vyhlásenia o vine), vykonáva v tomto smere autonómne dokazovanie bez akejkoľvek viazanosti skorším schválením dohody alebo prijatím

vyhlásenia o vine a nemôže pri rozhodovaní vychádzať zo schválenej dohody alebo prijatého vyhlásenia. Sudca, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní o dohode o vine a treste, neporuší prezumpciu nevinoty vo vzťahu k inej osobe, ktorá sa mala podľa skutkovej vety dohody a rozsudku podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku podieľať na trestnej činnosti obvineného. Taký sudca nie je vylúčený podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z neskoršieho konania o obžalobe podanej proti dotknutej „inej osobe“ (môže ísť aj o spoluobžalovaného v tom istom konaní).

5.2. V nadväznosti na uvedené v odvolacom konaní sa konkrétna okolnosť ako dôvod možného vylúčenia sudcu preskúmava len vtedy, ak o nej dosiaľ nebolo nadriadeným súdom rozhodnuté. Keďže v danej trestnej veci o vznesenej námietke zaujatosti bolo už právoplatne rozhodnuté, odvolacia námietka nebola v tejto časti dôvodná.

5.3. Po preskúmaní veci z meritórneho hľadiska bolo zistené, že pokiaľ ide o výrok o vine, nedošlo k žiadnym takým chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu, pričom na hlavnom pojednávaní boli vykonané všetky potrebné dôkazy a tieto boli aj správne a logicky vyhodnotené.

5.4. Čo sa týka námietky, podľa ktorej je vina postavená na jednom kajúcnikovi, nie je možné sa s týmto názorom stotožniť. Výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] je podopretá výpoveďami [REDAKOVANÉ], ako aj [REDAKOVANÉ], ktorá osobne videla kokaín dovezený z Holandska.

5.5. Vo vzťahu k sťažovateľovi a [REDAKOVANÉ], ktorí mali od presne neustáleného dňa najneskôr do 26. marca 2018 neoprávnene prechovávať rastliny rodu Cannabis (konopa), nie je možné sa stotožniť s tvrdením okresného súdu o zachovaní totožnosti skutku, v dôsledku čoho bolo potrebné skutok modifikovať tak, že takéto konanie sa vypustí v súlade s obhajobnou námietkou.

6. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ prostredníctvom obhajcu 4. novembra 2021 dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b), c), g) a i) a alternatívne aj písm. e) Trestného poriadku.

6.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (teda, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť) sťažovateľ uviedol, že súdy nižších stupňov sa vôbec nezaoberali tým, aká účasť je pripisovaná jednotlivým obvineným na týchto skutkoch. Súvisí to s otázkou, či predmetom obžaloby je jeden skutok alebo viacero skutkov. Ak ide o viacero skutkov, potom je riešenie tejto otázky relevantné. Podľa názoru okresného súdu bol predmetom trestného stíhania len jeden skutok, no napriek námietkam obhajoby sa krajský súd k tejto okolnosti nevyjadril. Podľa názoru sťažovateľa by však maximálne mohlo ísť o pokračujúci trestný čin.

6.2. Ďalej z právnej vety rozsudku vyplýva, že skutku (teda všetkých čiastkových útokov) sa mali dopustiť všetci traja obvinení (čo však nie je logické, lebo tzv. skutková veta nekorešponduje s tzv. právnou vetou). Ak sa popis skutkovej vety v prípade čiastkového útoku nevzťahuje na sťažovateľa, tak nemôže obstať taká právna kvalifikácia, ktorá vo vzťahu k týmto čiastkovým útokom ustáľuje jeho vinu.

6.3. Sťažovateľ namietal kvalifikačný znak podľa § 138 písm. b) Trestného zákona (závažnejším spôsobom konania sa rozumie páchanie trestného činu po dlhší čas), keďže sa mal dopustiť dvoch

čiastkových skutkov, a to v marci 2017 a apríli 2017, čo na naplnenie tohto kvalifikačného znaku nestačí.

6.4. Nebol naplnený ani kvalifikačný znak spáchania činu organizovanou skupinou podľa § 138 písm. i) Trestného zákona. Medzi obvinenými neboli okolnosti naznačujúce existenciu určitej deľby úloh, ako ani to, aby sa činnosť skupiny vyznačovala plánovitosťou a koordinovanosťou zvyšujúcou pravdepodobnosť úspešného spáchania trestného činu. Zo skutkových okolností vyplýva iba to, že sťažovateľ, [REDAKOVANÉ] mali mať „najvyššie postavenie“ a mali riadiť ostatných členov (nevedno akých a akým spôsobom). O úlohách ďalších členov údajnej organizovanej skupiny zo skutkových okolností nič nevyplýva.

6.5. Nebol naplnený ani znak „omamná látka v značnom rozsahu“ podľa § 172 ods. 3 písm. c) Trestného zákona. Sťažovateľ mal podľa skutkovej vety nakladať s omamnou látkou označenou ako „kokaín“. Nie je ale zrejmé, či má ísť o čistý kokaín alebo o kokaín v nejakej forme koncentrácie. V skutkovej vete malo byť uvedené aspoň to, či išlo o látku takej koncentrácie, ktorá bola schopná ovplyvniť psychiku človeka alebo jeho ovládacie, resp. rozpoznávacie schopnosti, prípadne jeho sociálne správanie.

6.6. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (teda, že súd rozhodol v nezákonnom zložení) sťažovateľ uviedol, že na okresnom súde rozhodovala prísediaca sudkyňa, ktorá rozhodovala aj v prípade inej osoby účastnej na skutku. Sťažovateľ proti tejto sudkyňi uplatnil námietku zaujatosti v konaní pred okresným súdom. Proti uzneseniu okresného súdu o nevyklúčení sudkyne sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 Tos 77/2019 tak, že ju zamietol. Vyvoláva pochybnosti, že namietaná sudkyňa prijala rozhodnutie aj vo vzťahu k inému spoluobvinenému, a to pri porušení prezumpcie nevinoty. V rozsudku okresného súdu sp. zn. 6 T 4/2020 o schválení dohody o vine a treste bol sťažovateľ označený ako osoba, ktorá mala spáchať skutok kvalifikovaný ako trestný čin, a to bez toho, aby bolo uvedené, že sťažovateľ je stíhaný v rámci samostatného trestného konania a že jeho vina nebola zákonným spôsobom preukázaná. Znamená to príkre porušenie práva na prezumpciu nevinoty sťažovateľa a zároveň dôvod zaujatosti prísediacej sudkyne [REDAKOVANÉ], ktorá bola prísediacou sudkyňou i vo veci sp. zn. 6 T 4/2019. Uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Tos 77/2019, ktorým bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti nevyhoveniu jeho námietke zaujatosti prísediacej sudkyne [REDAKOVANÉ] je v rozpore s uznesením Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) č. k. C-709/18 z 28. mája 2020. Jedným z relevantných faktorov rozhodujúcich pre posúdenie, či je daný dôvod na vylúčenie prísediacej sudkyne [REDAKOVANÉ], je i to, že nejde o profesionálneho sudcu, ale o prísediaceho sudcu. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) platí, že v prípade sudcu profesionála ide o sudcu, ktorý je vzhľadom na svoj profesionálny status oveľa viac odolný a vie sa odosobniť od svojho predchádzajúceho rozhodnutia.

6.7. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku (teda, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, resp. že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom) sťažovateľ uviedol, že svedka [REDAKOVANÉ] nemal možnosť vypočuť na hlavnom pojednávaní kontradiktórnym spôsobom, pričom jeho výpoveď bola iba prečítaná podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku z dôvodu, že svedok využil právo nevypovedať na hlavnom pojednávaní 13. augusta 2019. V tomto čase však svedok bol už

právoplatne odsúdený za trestnú činnosť, na základe ktorej využil právo nevypovedať, čo treba považovať za nelegitímne využitie tohto práva. Okresný súd ho mal poučiť o povinnosti vypovedať. Predseda senátu námietku obhajoby proti odmietnutiu vypovedať svedkom ██████████ zamietol a zápisnicu o jeho skoršej výpovedi prečítal, pričom toto rozhodnutie prijal predseda senátu, a nie senát okresného súdu, hoci zo žiadneho ustanovenia Trestného poriadku nevyplýva takáto právomoc predsedu senátu. Vinu nemožno preukázať ani na základe vykonaných prepisov ITP, ale ani na základe dôkazov zabezpečených pri domových prehliadkach, keďže prokurátor nenavrhol oznámiť obsah príkazov na hlavnom pojednávaní. Súčasťou spisu nie sú všetky zabezpečené údaje z odpočúvania, ale ani záznamy zo sledovania sťažovateľa zabezpečené podľa príkazu sudcu pre prípravné konanie. Zostalo nevyjasnené, že súčasťou spisu neboli zvukovo-obrazové záznamy, keďže v spise existovala len ich „zvuková časť“. Došlo k zničeniu odposluchov bez odobrenia súdu, hoci išlo o odposluchy relevantné pre výkon obhajoby. Z verejného zasadnutia krajského súdu sa nevykonala zvukový záznam, hoci z obsahu zápisnice je zrejmé, že sa vykonávalo dokazovanie. Bolo totiž oznámené odborné vyjadrenie znalca Selka postupom podľa § 269 Trestného poriadku, hoci sa malo postupovať podľa § 268 ods. 5 Trestného poriadku. Sťažovateľ nedal súhlas na prečítanie odborného vyjadrenia, a preto krajský súd mal znalca Selka vypočuť na verejnom zasadnutí. Sťažovateľ tiež namietal neposkytnutie súčinnosti obhajobe zo strany všeobecných súdov pre účely realizácie znaleckého skúmania, v dôsledku čoho obhajoba mohla predložiť len odborné vyjadrenie znalca Selka, lebo iba toto mohla reálne zabezpečiť. Pritom išlo o posúdenie najkľúčovších dôkazov obžaloby (výsluchu ██████████ a ██████████), čím sa sťažovateľ dostal do znevýhodnenej pozície oproti obžalobe. Iba prečítanie odborného vyjadrenia znalca Selka namiesto jeho osobného výsluchu znamená porušenie zásady bezprostrednosti ako súčasti spravodlivého súdneho konania. Nedošlo k predneseniu obžaloby zo strany prokurátora, keď tento iba uviedol, že zotrváva na podanej obžalobe. Nesprávne došlo k modifikácii skutku vypustením časti týkajúcej sa prechovávaní konope s účinnou látkou THC, hoci v tejto časti malo dôjsť k oslobodeniu spod obžaloby. „Vo vzduchoprázdne“ zostal čiastkový skutok, ktorý sa mal stať v júli 2017 v reštaurácii Tennis (predaj 1 kg kokaínu). Tento nebol predmetom obžaloby a orgány činné v trestnom konaní sa s ním nevysporiadali, keďže nerozhodli napr. o zastavení trestného stíhania, resp. iným spôsobom. Krajský súd nepredložil návrh na prejudiciálne konanie Súdnemu dvoru s poukazom na rozhodnutie ústavného súdu vo vzťahu k prísnosti trestov. Pritom čl. 49 ods. 3 charty garantuje právo na primeraný trest („Prísnosť trestov nesmie byť neprimeraná trestnému činu.“). Sťažovateľ namietal aj to, že je usvedčovaný len na základe výpovedí ██████████ a ██████████, ktorí sami páchali rozsiahlu drogovú trestnú činnosť a k tejto sa aj priznali, a preto ich výpovede by mali byť verifikované aj inými dôkazmi. ██████████ dostal nezákonné výhody (faktické nestíhanie za obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 4 Trestného zákona).

7. Podaním z 27. januára 2022 sťažovateľ prostredníctvom obhajcu uplatnil námietku zaujatosti proti predsedovi senátu najvyššieho súdu JUDr. Bargelovi a členovi senátu JUDr. Klemaničovi.

7.1. Námietku zaujatosti založil na tom, že v dovolaní oponoval proti rozhodovaniu prísediacej ██████████ na okresnom súde, ktorá mala byť vylúčená pre zaujatosť, s poukazom na rozsudok ESĽP vo veci Mucha proti Slovensku. Sudca JUDr. Klemanič bol predsedom senátu vo veci týkajúcej sa ██████████ vedenej na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku a pod jeho vedením bol prijatý rozsudok č. k. PK-1T 2/2013 zo 7. augusta 2013, pričom práve v súvislosti s týmto rozsudkom konštatoval ESĽP porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tento rozsudok bol podrobený

i dovolaciemu prieskumu, avšak uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 TdoV 5/2017 z 5. novembra 2018 (za účasti sudcu JUDr. Bargela) bolo dovolanie odmietnuté. Keďže JUDr. Bargel a JUDr. Klemanič sa práve v prípade Mucha ako sudcovia podieľali na prijatí rozhodnutí, za ktoré Slovenská republika niesla na medzinárodnej úrovni zodpovednosť, je tým daná ich zaujatosť pre pomer k veci. Je to tak preto, lebo ich rozhodnutie bude z hľadiska objektívneho testu neustrannosti „kontaminované“ obhajobou vlastných rozhodnutí, v ktorých prípade ESLP konštatoval porušenie ľudských práv a základných slobôd.

7.2. V súvislosti s členom senátu JUDr. Klemaničom sťažovateľ namietal nezákonné zloženie senátu aj z dôvodu, že bol za člena senátu určený opatrením č. 22 zo 14. decembra 2021, ktorým sa mení a dopĺňa Rozvrh práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 (ďalej len „rozvrh práce na rok 2021“), a to za situácie, keď vec už bola na najvyššom súde, čo je porušením práva na zákonného sudcu.

8. Z prípisu predsedu senátu najvyššieho súdu JUDr. Bargela č. k. 1 Tdo 57/2021 z 27. januára 2022 adresovaného obhajcovi sťažovateľa (zhodnému s jeho právnym zástupcom v konaní vedenom ústavným súdom) vyplýva, že JUDr. Klemanič bol predsedom senátu vo veci sp. zn. PK-1T 2/2013 a JUDr. Bargel bol členom dovolacieho senátu vo veci sp. zn. 2 TdoV 5/2017, avšak ich rozhodovacia činnosť treba považovať za procesný postup súdu v konaní. Vec sp. zn. 1 Tdo 57/2021 bola do senátu 1 T najvyššieho súdu pridelená náhodným výberom, pričom podľa rozvrhu práce na rok 2021 bol sudca JUDr. Klemanič členom senátu 1 T (teda zákonným sudcom) od 15. decembra 2021. Táto skutočnosť nie je ovplyvnená okolnosťou, že predmetná trestná vec došla na najvyšší súd už skôr. Okolnosť, že súd rozhodol v nezákonnom zložení, môže byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. V tejto veci nejde o porušenie práva na zákonného sudcu. Vzhľadom na uvedené a s poukazom na to, že dôvodom námietky je len procesný postup súdu v konaní, o námietke zaujatosti sa v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku nebude rozhodovať.

9. Z podania obhajcu sťažovateľa z 3. februára 2022 adresovaného najvyššiemu súdu a označeného ako „Žiadosť o rozhodnutie senátu“ vyplýva požiadavka, aby s poukazom na čl. 6 ods. 1 dohovoru konal a rozhodol o námietke zaujatosti sťažovateľa z 27. januára 2022 dovolací senát.

9.1. Z oznámenia predsedu senátu JUDr. Bargela nevyplýva, že by v danej veci o posúdení námietky zaujatosti rozhodol senát (v opačnom prípade by sa totiž prijalo uznesenie vyslovujúce, že o námietke sa nebude konať s poukazom na § 32 ods. 6 Trestného poriadku). Aj keď § 32 ods. 6 Trestného poriadku umožňuje posúdiť námietku zaujatosti ako námietku založenú na procesných dôvodoch (o ktorej by sa nemalo z tohto dôvodu konať), toto posúdenie je jednoznačne prejavom rozhodovacej činnosti súdu. Z ustanovení Trestného poriadku nevyplýva žiadne oprávnenie predsedu senátu vykonať takéto posúdenie námietky zaujatosti ako námietky založenej na procesných dôvodoch (o ktorej by sa preto nemalo konať). Podľa § 2 ods. 16 Trestného poriadku v trestnom konaní pred súdom rozhoduje senát, samosudca alebo sudca pre prípravné konanie. Predseda senátu, samosudca alebo sudca pre prípravné konanie rozhodujú sami, ak to zákon výslovne ustanovuje, a preto posúdenie námietky zaujatosti ako námietky založenej len na procesných dôvodoch (o ktorej by sa nemalo konať) prináleží celému dovolaciemu senátu. Sťažovateľ pritom odkazuje na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 111/2017-78 z 23. mája 2018, resp. č. k. II. ÚS 428/2020 z 28. januára 2021.

9.2. Z rozhodovacej činnosti ESLP vyplýva, že otázka nestrannosti súdu je založená i na výlučne procesnom postupe sudcu, a preto by sa o námietke zaujatosti z tohto dôvodu malo konať a rozhodnúť (Indra proti Slovensku).

9.3. Nie je možné súhlasiť s názorom predsedu senátu JUDr. Bargela, podľa ktorého zákonné zloženie senátu môže byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Tento dovolací dôvod sa totiž nemôže vzťahovať na samotný dovolací senát. Inak by totiž dovolací senát mohol o sebe rozhodnúť sám a zohľadniť pritom existenciu vady vlastného rozhodovania, čo zrejme nemôže obstať.

10. Z prípisu predsedu senátu JUDr. Bargela č. k. 1 Tdo 57/2021 zo 7. februára 2022 adresovaného obhajcovi sťažovateľa vyplýva citácia § 32 ods. 6 Trestného poriadku, ako aj prechodných ustanovení čl. XXVII a čl. XXVIIa rozvrhu práce na rok 2021. Na základe týchto citácií vyslovuje predseda senátu najvyššieho súdu JUDr. Bargel úprimnú vieru, že tým boli zodpovedané všetky otázky nastolené v podaní obhajcu sťažovateľa z 3. februára 2022. Zároveň ho ubezpečuje, že on, ako aj JUDr. Klemanič si ctia a rešpektujú rozhodnutia ESLP a tieto v praxi aj aplikujú. Nepochybuje, že po oboznámení sa s rozhodnutím najvyššieho súdu č. k. 1 Tost 2/2022 z 26. januára 2022 (ktoré dáva do pozornosti) budú pochybnosti o spôsobilosti JUDr. Bargela a JUDr. Klemaniča rozhodovať nestranne absolútne rozptýlené.

11. Z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 1 Tdo 48/2021 zo 14. septembra 2021 vyplýva, že ním bolo podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté dovolanie sťažovateľa, ako aj [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]

11.1. Podľa názoru najvyššieho súdu dovolanie sťažovateľa (rovnako aj [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) nie je dôvodné.

11.2. K námietke, že prokurátor riadne nepredniesol obžalobu (keď iba odkázal na jej písomné vyhotovenie) uviedol, že túto okolnosť (ak k nej došlo) mohol sťažovateľ namietat' ihneď, čo však zo zápisnice nevyplýva. Táto námietka podľa dovolacieho súdu nemôže zakladať akýkoľvek dovolací dôvod.

11.3. K námietke, že prokurátor neoznámil príkazy sudcu pre prípravné konanie, dovolací súd poukázal, že prokurátor podľa Trestného poriadku takúto povinnosť nemá. Uvedenými príkazmi disponuje súd a predseda senátu je povinný na žiadosť procesných strán tieto vhodným spôsobom oznámiť, a to po primeranom poučení o ochrane utajovaných skutočností a s vylúčením verejnosti. Námietka nemôže zakladať akýkoľvek dovolací dôvod.

11.4. K námietke, že krajský súd nevyhotovil zvukový záznam z verejného zasadnutia (najmenej v tej časti, v ktorej sa vykonávalo dokazovanie pri čítaní odborného vyjadrenia), uviedol, že ani sťažovateľ však nespochybňuje, že tento dôkaz sa v súlade so zápisnicou vykonal. Inou otázkou je, že sťažovateľ sa s jeho vykonaním nestotožnil, lebo požadoval znalecké dokazovanie. Táto námietka v uvedenej podobe nezakladá akýkoľvek dovolací dôvod.

11.5. K námietke, že predseda senátu okresného súdu po tom, čo predtým právoplatne odsúdený svedok [REDAKOVANÉ] odmietol vypovedať, umožnil prečítanie jeho predchádzajúcej výpovede bez súhlasu sťažovateľa a bez toho, aby o tom rozhodol senát, dovolací súd uvádza, že tento procesný postup je v súlade s § 264 Trestného poriadku s odkazom na § 130 ods. 2 Trestného poriadku a zodpovedá dlhoročnej praxi súdov týkajúcej sa dokazovania. Podľa § 253 ods. 1 a 2 Trestného

poriadku hlavné pojednávanie vedie a všetky opatrenia smerujúce k zabezpečeniu jeho riadneho priebehu nariaďuje predseda senátu. Ak zákon neustanovuje inak, dôkazy čítaním výpovedí vykonáva predseda senátu. Ich vykonaním môže poveriť člena senátu alebo toho, kto vykonanie dôkazu navrhol. Podľa § 253 ods. 10 Trestného poriadku kto sa cíti opatrením predsedu senátu pri vedení hlavného pojednávania ukrátený, môže žiadať, aby rozhodol senát, proti ktorého rozhodnutiu nie je sťažnosť prípustná. Námietka nezakladá akýkoľvek dovolací dôvod.

11.6. Pokiaľ ide o nevyklúčenie prísediacej sudkyne okresného súdu [REDAKOVANÉ], podľa § 31 ods. 3 Trestného poriadku dovolací súd uviedol, že dôvodom vylúčenia sudcu alebo senátu nie je skoršie rozhodnutie sudcu alebo senátu o obvinenom, spoluobvinenom alebo iných obvinených, ktorých trestné činy spolu súvisia. Sudkyňa [REDAKOVANÉ] ako prísediaca rozhodovala vo veci [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] vedenej okresným súdom pod sp. zn. 6 T 4/2019, a to 1. marca 2019 v rámci rozsudku o schválení dohody o vine a treste.

11.7. V súvislosti s namietaným porušením zásady prezumpcie neviny treba poukázať na to, že v rozsudku okresného súdu č. k. 6 T 4/2019 z 1. marca 2019, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste, je jasne uvedené, že „... obvinení [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] spolu s [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorí sú stíhaní v iných trestných konaniach ako aj s ďalšími doposiaľ nestotožnenými osobami...“. Z toho vyplýva, že prezumpcia neviny bola zachovaná.

II.

Argumentácia sťažovateľa

12. Sťažovateľ namieta predovšetkým porušenie práva na nestranného sudcu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 charty a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to v dvoch rovinách. Ide jednak o porušenie práva na nestranného sudcu z dôvodu, že na najvyššom súde v rámci dovolacieho konania rozhodovali zaujatí sudcovia JUDr. Klemanič a JUDr. Bargel, ale tiež o porušenie tohto práva v dôsledku skutočnosti, že na okresnom súde bola členkou senátu prísediaca sudkyňa [REDAKOVANÉ].

13. V prípade sudcov najvyššieho súdu JUDr. Klemaniča a JUDr. Bargela nešlo o nestranných sudcov z dôvodu nedostatku objektívnej nestrannosti.

14. Sťažovateľ v dovolaní namietal, že na okresnom súde sa zúčastnila rozhodovania prísediaca sudkyňa [REDAKOVANÉ], ktorá mala byť vylúčená pre zaujatosť z dôvodu porušenia prezumpcie neviny, a to s poukazom na čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru. V doplnení dovolania poukázal na rozsudok ESLP vo veci Mucha proti Slovensku. Sudca JUDr. Klemanič bol predsedom senátu vo veci Mucha na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku. Pod jeho vedením bol prijatý rozsudok č. k. PK 1T 2/2013 zo 7. augusta 2013, v súvislosti s ktorým ESLP vo veci Mucha proti Slovensku skonštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru. Relevantné je aj to, že tento rozsudok bol podrobený aj dovolaciemu prieskumu, avšak neúspešne (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 Tdo V 5/2017 z 5. novembra 2018). Členom dovolacieho senátu bol i JUDr. Bargel. Svoju participáciu na rozhodnutiach namietaní sudcovia najvyššieho súdu potvrdili. Keďže namietaní sudcovia sa vo veci Mucha podieľali na prijímaní rozhodnutí, za ktoré Slovenská republika niesla zodpovednosť na medzinárodnej úrovni, bola tým evidentne daná ich zaujatosť. Je to tak preto, lebo aplikácia právnych názorov vyplývajúcich z rozsudku ESLP Mucha proti Slovensku bola relevantná i pre

dovolacie konanie vo veci sťažovateľa (a to v súvislosti s posúdením zaujatosti sudkyne [REDACTED]). Sťažovateľ je preto toho názoru, že existuje nedostatok objektívnej nestrannosti u JUDr. Klemaniča a JUDr. Bargela, keďže posúdením všetkých individuálnych okolností predmetnej trestnej veci sa dá dôjsť k jednoznačnému záveru, že objektívny pozorovateľ môže mať jasné pochybnosti o nezaujatosti týchto sudcov najvyššieho súdu.

15. Nedostatok objektívnej nestrannosti sudcov najvyššieho súdu JUDr. Klemaniča a JUDr. Bargela spôsobuje navyše ich ďalší procesný postup, a to skutočnosť, že vôbec nekonali o námietke zaujatosti. Ide o zjavne arbitrárny postup, pretože išlo o spôsobilé námietky zaujatosti.

16. I keď rozhodnutie o tom, že o námietke zaujatosti sa nebude konať a rozhodovať, prijal len JUDr. Bargel ako predseda senátu, v skutočnosti je nepochybné, že o veci mal rozhodnúť senát uznesením, proti ktorému by sťažovateľ mohol podať sťažnosť. Sťažovateľ bol teda pozbavený aj práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 47 charty v spojení s čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru. Znamená to zároveň aj porušenie práva na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 47 charty (dôsledkom nekonania o námietke zaujatosti bol sťažovateľ pozbavený práva na to, aby najprv rozhodol senát a potom na základe opravného prostriedku päťčlenný senát najvyššieho súdu). Rovnako nebolo naplnené ani právo sťažovateľa na starostlivé odôvodnenie rozhodnutia o námietke zaujatosti.

17. Dosiaľ uvedené okolnosti sú umocnené i tým, že posúdenie otázky, či námietka zaujatosti sa zakladá na procesných dôvodoch alebo nie, vykonal iba JUDr. Bargel ako predseda senátu, a to v rozpore s Trestným poriadkom. Aj keď § 32 ods. 6 Trestného poriadku umožňuje posúdiť námietku zaujatosti ako námietku založenú na procesných dôvodoch (o ktorej by sa nemalo z tohto dôvodu konať), toto posúdenie je prejavom rozhodovacej činnosti súdu. Pritom z Trestného poriadku nevyplýva žiadne oprávnenie predsedu senátu vykonať takéto posúdenie námietky zaujatosti ako námietky založenej na procesných dôvodoch (o ktorej by sa z tohto dôvodu nemalo konať). Treba pritom poukázať na § 2 ods. 16 Trestného poriadku, podľa ktorého v trestnom konaní pred súdom rozhoduje senát, samosudca alebo sudca pre prípravné konanie, pričom predseda senátu, samosudca alebo sudca pre prípravné konanie rozhodujú sami, ak to zákon výslovne ustanovuje, a preto posúdenie námietky zaujatosti ako námietky založenej len na procesných dôvodoch (o ktorej by sa preto nemalo konať) prináležalo celému dovolaciemu senátu.

18. Zaujatosť JUDr. Bargela a JUDr. Klemaniča sa prejavila napokon v tom, že títo sudcovia opätovne nerešpektovali judikatúru ESLP v otázke prezumpcie neviny (čím sa priamo potvrdili predpoklady obhajoby), a preto rozhodovanie týchto sudcov možno skôr hodnotiť ako obhajobu ich predchádzajúcich rozhodnutí (v súvislosti s ktorými ESLP konštatoval porušenie ľudských práv).

19. Zaujatosť prísediacej sudkyne okresného súdu [REDACTED] namietal sťažovateľ z dôvodu, že táto súčasne rozhodovala aj vo veci [REDACTED] (pôvodne spoluobvineného za ten istý skutok), a to v rámci rozhodovania o schválení dohody o vine a treste (vec okresného súdu sp. zn. 6 T 4/2019). Sudkyňa [REDACTED] mala byť preto z dôvodu porušenia práva na prezumpciu neviny, ale i porušenia práva na nestranný súd z konania vo veci sťažovateľa vylúčená.

19.1. V zmysle judikatúry ESLP v zásade platí, že sudcovia sa môžu zúčastňovať i na rozhodovaní o odsúdení páchatel'a, hoci sa už predtým zúčastňovali rozhodovania vo vzťahu k tomu istému skutku v prípade iného spolupáchatel'a (resp. účastníka alebo člena organizovanej skupiny).

Judikatúra ESLP ďalej vygenerovala viaceré kritériá, ktoré diskvalifikujú týchto sudcov z ďalšieho rozhodovania. Prvým základným kritériom je to, či ide o sudcu – profesionála alebo prísediaceho. Prísediaci je vždy diskvalifikovaný z ďalšieho rozhodovania. Je pritom bezvýznamné, či prísediaci (alebo senát, ktorého bol súčasťou) porušil prezumpciu nevinoty alebo nie. Sudca – profesionál je vzhľadom na svoj profesionálny status oveľa odolnejší odosobniť sa od predchádzajúceho rozhodnutia (napr. rozsudok ESLP Meng proti Nemecku zo 16. 2. 2021, § 51). S poukazom na judikatúru ESLP je nepochybné, že prísediaca sudkyňa [REDACTED] mala byť automaticky vylúčená z rozhodovania vo veci sťažovateľa, keďže sa ako prísediaca podieľala na odsúdení [REDACTED] za ten istý skutok. Zloženie senátu okresného súdu bolo síce formálne v súlade s rozvrhom práce, avšak rozvrh práce samotný nebol v súlade s judikatúrou ESLP bezpodmienečne vylučujúcou prísediaceho z rozhodovania, ak sa zúčastnil na rozhodovaní o tom istom skutku v prípade iných spolupáchateľov, účastníkov či členov organizovanej skupiny. I rozvrh práce bolo totiž potrebné vykladať v rámci judikatúry ESLP, keďže je formálnym prameňom práva.

19.2. I keď uvedenú argumentáciu sťažovateľ uplatnil v dovolaní, najvyšší súd sa k nej vôbec nevyjadril, čo podľa sťažovateľa bez ďalšieho zakladá ústavnú neakceptovateľnosť uznesenia najvyššieho súdu pre nedostatok dôvodov.

19.3. Samostatným dôvodom na vylúčenie sudkyne [REDACTED] podľa sťažovateľa bolo aj porušenie prezumpcie nevinoty, čo vyplýva z judikatúry ESLP napr. vo veci Mucha proti Slovensku. Ak totiž sudca vo vzťahu k obvinenému porušil právo na prezumpciu nevinoty, potom je vždy poznačený zaujatosťou a chýba mu atribút nestrannosti.

19.4. Najvyšší súd dospel k záveru o neporušení prezumpcie nevinoty jednoduchým odkazom na stanovisko trestnoprávneho kolégia, a to s poukazom na to, že z formulácie rozsudku okresného súdu vo veci sp. zn. 6 T 4/2019 (na ktorom sa podieľala i sudkyňa [REDACTED]) vyplýva, že sťažovateľ je stíhaný v inom trestnom konaní. Tento názor je však v príkrom rozpore s judikatúrou ESLP a Súdneho dvora. Požiadavky vyplývajúce z formulácie skutkovej vety judikoval Súdny dvor napríklad v uznesení č. k. C-709/18 z 28. mája 2020 takto: „Článok 3 a článok 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinoty a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní v spojení s odôvodnením tejto smernice, ako aj článok 47 druhý odsek a článok 48 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby v rámci trestného konania začatého proti dvom osobám vnútroštátny súd najprv uznesením prijal vyhlásenie o vine prvej osoby pre trestné činy uvedené v obžalobe údajne spáchané v spolupáchateľstve s druhou osobou, ktorá neurobila vyhlásenie o vine, a následne rozhodol po vykonaní dokazovania vzťahujúceho sa na skutky vytýkané tejto druhej osobe o jej vine, pod podmienkou na jednej strane, že uvedenie druhej osoby ako spolupáchateľa údajne spáchaných trestných činov je nevyhnutné na kvalifikáciu právnej zodpovednosti osoby, ktorá urobila vyhlásenie o vine, a na druhej strane, že v tom istom uznesení a/alebo obžalobe, na ktorú sa toto uvedené uznesenie odvoláva, sa jasne uvedie, že vina tejto druhej osoby nebola zákonným spôsobom preukázaná a bude predmetom samostatného vykonania dokazovania a rozhodnutia.“

19.5. Z konštantnej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že výrok súdu má spĺňať dve podmienky, a to že stíhané osoby sú v rámci samostatného trestného konania, ale aj že ich vina nebola preukázaná zákonným spôsobom. V danom prípade je splnená len prvá podmienka, čo však pre

rešpektovanie prezumpcie nevinoty nepostačuje, keďže neobsahuje druhú podmienku (jasný údaj o tom, že vina sťažovateľa ešte nebola preukázaná).

20. Porušenie práva na zákonného sudcu namieta sťažovateľ aj v súvislosti s rozhodovaním najvyššieho súdu, keď členom senátu bol JUDr. Klemanič.

20.1. Sudca JUDr. Klemanič bol ustanovený za člena senátu najvyššieho súdu už po pridelení veci sťažovateľa a stalo sa tak bez náhodného výberu alebo vopred stanoveného algoritmu. Pritom podľa § 51 ods. 6 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov „V konaní na Špecializovanom trestnom súde, krajskom súde podľa osobitného zákona alebo v konaní o riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkoch vec vybaví senát, ktorému bola v súlade s rozvrhom práce pridelená náhodným výberom, ak sa skutočnosti odôvodňujúce prerozdelenie vecí podľa odseku 4 netýkajú všetkých sudcov.“. I napriek tomuto zákonnému ustanoveniu nie je možné pripustiť ustanovenie sudcu bez náhodného výberu alebo iného vopred stanoveného algoritmu. V tomto smere sťažovateľ zdôrazňuje závery vyplývajúce z nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 287/2020-37 z 28. januára 2021, podľa ktorých „Ústavný súd teda prijal záver, že právo na zákonného sudcu je garanciou nielen pred svojvôľou v podobe účelovej manipulácie s pridelením sudcov, ale aj ochranou pred ľubovôľou pri pridelení vecí konkrétnym sudcom (m. m. nález ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 2769/15). Za každých okolností musia platiť princípy transparentnosti, zrozumiteľnosti a verejnej prístupnosti. V posudzovanom prípade rozvrh práce bol prístupný verejne a spĺňal aj podmienku zrozumiteľnosti, no nebol transparentný... Nie je ústavnoprávne akceptovateľné, keď je obsadenie senátu prenechané na rozhodnutí súdneho funkcionára, ktoré sa deje za zatvorenými dverami. Uvedené neposilňuje dôveru verejnosti v justíciu a vyvoláva len otázky.“.

21. Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie namieta sťažovateľ vo viacerých rovinách.

22. Ide najprv o poskytnutie nezákonných výhod spolupracujúcim obvineným. Sťažovateľ má na mysli najmä výpoveď kľúčového spolupracujúceho obvineného ██████████, ktorý sa podľa vlastnej výpovede dopúšťal rozsiahlej drogovej trestnej činnosti naplňujúcej právnu kvalifikáciu podľa § 172 ods. 4 písm. c) Trestného zákona. Krajský súd ho označil za člena organizovanej skupiny, z čoho by malo vyplývať, že by mal byť stíhaný za trestný čin podľa § 172 ods. 3 (správne má byť asi § 172 ods. 4, pozn.) Trestného zákona. Zo stanoviska prokurátora oznámeného na hlavnom pojednávaní však vyplýva, že ██████████ nie je za túto trestnú činnosť dosiaľ stíhaný a je otázne, či bude vôbec niekedy stíhaný, čo podľa názoru sťažovateľa nemá podklad v Trestnom poriadku. Nie je teda akceptovateľný záver krajského súdu uvedený v skutkovej vete jeho rozsudku, podľa ktorého ██████████ ako člen organizovanej skupiny je stíhaný v inom trestnom konaní. V skutočnosti za skutky, ktoré mal podľa skutkovej vety spáchať, dosiaľ trestne stíhaný nie je. Je stíhaný za inú drogovú trestnú činnosť len vo svojej veci.

22.1. Práve poskytnutie nezákonnej výhody ██████████ v podobe faktického nestíhania za obzvlášť závažný zločin podľa § 172 ods. 4 Trestného zákona je tou skutočnosťou, ktorá spôsobuje porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru a zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Relevantná je aj skutočnosť, že išlo o poskytnutie nezákonnej výhody bez akejkoľvek súdnej kontroly. Pritom platí, že posúdenie dôveryhodnosti výpovedí spolupracujúceho svedka je priamo úmerné výhode, ktorú tento svedok získal.

22.2. Okolnosti prípadu jednoznačne nasvedčujú tomu, že [REDAKOVANÉ] vypovedal nepravdivo a svoju výpoveď sa učil. Vyplýva to z rozhodnutí týkajúcich sa trestnej veci [REDAKOVANÉ], ktorý mal byť účastný na skutku v zmysle skutkovej vety rozsudku, hoci vo svojej veci (vylúčenej na samostatné konanie) bol oslobodený, a to práve s poukazom na nedôveryhodnosť [REDAKOVANÉ]. I keď ide o relevantný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, najvyšší súd sa ním vôbec nezaoberal.

23. Ďalej ide o nesprístupnenie dôkazov z tajného sledovania sťažovateľa a z odposluchov. Sťažovateľ pred všeobecnými súdmi, ale osobitne i pred najvyšším súdom v rámci dovolacieho konania namietal nesprístupnenie všetkých dôkazov zabezpečených v prípravnom konaní, najmä dôkazov získaných odpočúvaním telefonických rozhovorov a dôkazov z tajného sledovania sťažovateľa. Dožadoval sa preto sprístupnenia týchto dôkazov s poukazom na rozhodnutie ESLP vo veci Matanovič proti Chorvátsku. K tejto námietke sa však najvyšší súd vôbec nevyjadril a už len z tohto dôvodu nemôže jeho uznesenie obstať.

24. Došlo ďalej k porušeniu práva sťažovateľa na vypočutie svedkov (znalcov), keďže všeobecné súdy obhajobe neumožnili vypočúť znalcov a zabezpečiť vlastný relevantný znalecký posudok. Nevykonali ani opatrenia pre účely umožnenia výsluchu svedka [REDAKOVANÉ].

24.1. Obhajoba zabezpečila odborné vyjadrenie znalca Selka pre účely preukázania nedôveryhodnosti výpovedí kľúčových svedkov (najmä [REDAKOVANÉ]). Z odborného vyjadrenia vo všeobecnosti vyplynula znížená dôveryhodnosť spolupracujúcich osôb, ako aj osôb užívajúcich omamné a psychotropné látky. Z tohto dôvodu obhajoba navrhla znalecké skúmanie s cieľom stanovenia dôveryhodnosti výpovede spolupracujúcich obvinených (najmä [REDAKOVANÉ]), keďže z výpovede [REDAKOVANÉ] vyplynulo, že užíval omamné látky a priznal, že vo vzťahu k sťažovateľovi si niektoré veci vymyslel. Všeobecné súdy však napriek tomu neposkytli obhajobe súčinnosť potrebnú pre realizáciu znaleckého skúmania, v dôsledku čoho obhajoba bola schopná predložiť len odborné vyjadrenie znalca Selka.

24.2. Odborné vyjadrenie znalca Selka bolo ako dôkaz vykonané v rozpore s Trestným poriadkom, keďže sa tak stalo postupom podľa § 269 Trestného poriadku (nie teda podľa § 268 ods. 5 Trestného poriadku). Správne mal preto krajský súd na verejnom zasadnutí postupovať tak, že mal znalca Selka vypočúť, keďže sťažovateľ nedal súhlas na prečítanie odborného vyjadrenia. Znamená to porušenie práva na obhajobu v zmysle čl. 6 ods. 1 a 3 písm. d) dohovoru.

24.3. Uvedený postup sa javil ako žiaduci aj preto, lebo krajský súd zamietol návrh obhajoby na znalecké skúmanie vierohodnosti výpovede svedka [REDAKOVANÉ], ktorá bola na hlavnom pojednávaní len prečítaná. Práve vypočutím znalca Selka by sa zistilo, že je nevyhnutné pristúpiť k znaleckému dokazovaniu aj vo vzťahu k svedkovi [REDAKOVANÉ], ako aj [REDAKOVANÉ]. Dôveryhodnosť svedka [REDAKOVANÉ] znižuje i to, že bol pôvodne spoluobvinený a ako taký mal prístup k obsahu vyšetrovacieho spisu.

25. Namietané porušenie označených práv možno vidieť i v tom, že všeobecné súdy nevykonali opatrenia potrebné na vypočutie svedka [REDAKOVANÉ] a jeho výpoveď bola iba prečítaná postupom podľa § 263 ods. 4 Trestného poriadku z dôvodu, že využil právo nevypovedať podľa § 130 Trestného poriadku na hlavnom pojednávaní 13. augusta 2019. Pritom v tom čase bol už právoplatne odsúdený za trestnú činnosť, ku ktorej využil právo nevypovedať, čo vylučuje

legitimitu využitia práva nevypovedať vo veci sťažovateľa. Mal byť preto okresným súdom poučený o povinnosti vypovedať s následkami podľa § 70 Trestného poriadku. Takýto postup obhajoba sťažovateľa aj navrhovala a odvolávala sa pritom na rozhodnutie ESLP vo veci Dieter Wanner proti Nemecku z 22. 11. 2018.

26. Namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 47 charty vidí sťažovateľ v tom, že vzhľadom na čl. 49 ods. 3 charty vnútroštátny súd sa môže odkloniť od vnútroštátnej úpravy z dôvodu jej neprimeranej prísnosti. V tejto súvislosti sťažovateľ navrhoval predloženie veci na posúdenie Súdneho dvora, čo sa však nestalo. S touto námietkou sťažovateľa sa najvyšší súd vôbec nevysporiadal, čo bez ďalšieho znamená porušenie označených práv.

27. Článok 49 ods. 3 charty garantuje právo na primeraný trest („prísnosť trestov nesmie byť neprimeraná trestnému činu“). Otázka prísnosti trestu sa týka výkladu základného práva aktu Európskej únie, ktorým je nepochybne charta, a preto posudzovanie prísnosti trestov patrí do pôsobnosti Súdneho dvora.

28. Namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 47 charty v spojení s právom na obhajobu (právom byť oboznámený s obvinením) podľa čl. 6 ods. 3 písm. a) dohovoru a čl. 50 ods. 3 ústavy vidí sťažovateľ v tom, že súd nijako nereagoval na námietky sťažovateľa uplatnené v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Vzhľadom na referenčné obdobie spáchaného skutku (t. j. obdobie viac ako jedného roka) by skutok vymedzený v obžalobe či rozsudku okresného súdu, resp. rozsudku krajského súdu mohol predstavovať maximálne pokračujúci trestný čin. Z tohto dôvodu preto sťažovateľ požadoval vymedziť túto skutočnosť, a to najmä s dôrazom na ustálenie čiastkových útokov pokračovacieho trestného činu. Pri každom čiastkovom útoku by mali byť identifikovaní obvinení, ktorí sa tohto skutku mali dopustiť tak, aby bolo jasné, ktoré čiastkové útoky sa im kladú za vinu. Takéto vysvetlenie však všeobecné súdy sťažovateľovi neposkytli a nápravu nezabezpečil ani najvyšší súd. Sťažovateľ rovnako namietal i nenaplnenie kvalifikačných znakov, a to „po dlhší čas“ podľa § 138 písm. b) Trestného zákona, „spáchaný organizovanou skupinou“ podľa § 138 písm. i) Trestného zákona a „omamná látka v značnom rozsahu“ podľa § 172 ods. 3 písm. c) Trestného zákona. Na tieto námietky nedostal sťažovateľ žiadnu relevantnú odpoveď i napriek tomu, že boli podrobne zdôvodnené v dovolaní.

III.

Vyjadrenia najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

29. Z vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu č. k. KP 3/2023-60 zo 6. februára 2023 doručeného ústavnému súdu 15. februára 2023 vyplýva, že navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

30. V súvislosti s námietkou spochybňujúcou nezaujatosť sudcov najvyššieho súdu JUDr. Bargela a JUDr. Klemaniča uvádza, že zákonného sudcu možno vylúčiť z vykonávania úkonov v trestnom konaní len z taxatívne vymedzených dôvodov založených na štyroch druhoch vzťahov spôsobilých vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti (pomer k prejednávanej veci, osobám, ktorých sa úkon priamo týka, ich zástupcom alebo inému orgánu činnému v trestnom konaní). Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa pritom ustálila na tom, že pomerom k prejednávanej veci sa rozumie najmä situácia, v ktorej uvedený orgán alebo jemu blízka osoba boli poškodení prejednanou trestnou

činnosťou, resp. boli jej svedkami. Pomerom k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, a k ďalším osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Trestného poriadku sa zasa rozumie, že sudca je k uvedeným osobám najmä v pomere príbuzenskom, švagrovskom, druha a družky, prípadne vo vzťahu úzko priateľskom alebo nepriateľskom. Naopak, za dôvod vylúčenia sa nepovažuje napr. rozdielnosť právnych názorov orgánov činných v trestnom konaní a súdu na prejednávajúcu vec na jednej strane a procesných strán na strane druhej, pokiaľ ide o právne otázky, ktoré sa majú vo veci riešiť, alebo len to, že sa obvinený nestotožňuje so skoršími (pre neho nepriaznivými) procesnými rozhodnutiami namietaného sudcu, a to hoci aj v prejednávanej veci, resp. iba skutočnosť, že sudca už rozhodoval v inej trestnej veci, ktorá nesúvisí s prejednávajúcim prípadom.

31. Podľa podpredsedníčky najvyššieho súdu námietka zaujatosti opierajúca sa o skutočnosť, že ESĽP rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1 dohovoru v inej trestnej veci, v ktorej síce boli činní aj JUDr. Bargel a JUDr. Klemanič, nenapĺňa žiadny z taxatívne vymedzených dôvodov vylúčenia sudcu z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa. Čo sa týka námietky, že JUDr. Klemanič bol ustanovený za člena dovolacieho senátu až po pridelení veci, treba poukázať na čl. XXVII ods. 2 posledné dve vety rozvrhu práce na rok 2021 v znení opatrenia č. 18, podľa ktorého ak sa v dôsledku zmeny v personálnom obsadení trestnoprávneho kolégia doplní neúplný senát, dovtedy nerozhodnuté veci prejedná a rozhodne senát v novom (doplnenom) zložení. V čase nápadu danej veci (15. októbra 2021) bol senát 1 T dlhodobý (takmer rok) neúplný, keď ho tvorili JUDr. Bargel a JUDr. Príbelský. V súlade s čl. XVI ods. 4 rozvrhu práce na rok 2021 bol chýbajúci člen senátu doplnený sudkyňou zastupujúcou senátu 2 T JUDr. Wänkeovou, pričom sudcom spravodajcom bol JUDr. Bargel. Následne 15. decembra 2021 bol na najvyšší súd preložený JUDr. Klemanič, ktorý bol súčasne zaradený do senátu 1 T. V dôsledku zmeny v obsadení najvyššieho súdu bol vytvorený nový (iný) senát v zložení JUDr. Bargel, JUDr. Príbelský a JUDr. Klemanič, pričom podľa čl. XXVII ods. 2 posledných dvoch viet rozvrhu práce na rok 2021 všetky nerozhodnuté veci z pôvodne neúplného senátu pridelené JUDr. Bargelovi a JUDr. Príbelskému boli prerozdelené do nového (iné) senátu, do ktorého boli títo sudcovia od 15. decembra 2021 zaradení, t. j. do senátu v zložení JUDr. Bargel, JUDr. Príbelský a JUDr. Klemanič.

32. Čo sa týka ostatných námietok sťažovateľa, podpredsedníčka najvyššieho súdu poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

33. Z vyjadrenia JUDr. Klemaniča ako sudcu senátu 1 T najvyššieho súdu z 1. februára 2023 adresovaného predsedovi trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré tvorilo prílohu vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu, vyplýva, že vylúčenie, resp. nevylúčenie prísediacej sudkyne [REDACTED] a ďalšie právne závery sú už obsahom odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu.

34. Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 24. februára 2023 vyplýva, že vyjadrenie podpredsedníčky najvyššieho súdu v ťažiskových dôvodoch nespochybňuje právnu argumentáciu sťažovateľa uplatnenú v ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ sa preto zameria len na tie časti argumentácie, ku ktorým najvyšší súd zaujal stanovisko.

35. Najvyšší súd v podstate nespochybňuje, že námietku zaujatosti posúdil len predseda senátu JUDr. Bargel. Takéto jeho oprávnenie však z Trestného poriadku nevyplýva. V senátnej veci je v zásade povinný rozhodnúť vždy len senát (ak Trestný poriadok neustanovuje inak), pričom

najvyšší súd nepoukazuje na konkrétnu právnu normu oprávňujúcu predsedu senátu konať samostatne.

36. Najvyšší súd naďalej uplatňuje formalizovaný výklad § 32 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého sa má námietka zaujatosti posudzovať reštriktívne len s ohľadom na jazykové znenie aplikovanej právnej normy, hoci orgány verejnej moci by mali uplatňovať materiálne poňatie právneho štátu, teda interpretáciu právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu. V ústavnej sťažnosti sa poukazuje na rozhodnutie ESLP vo veci Mucha proti Slovensku, ktoré nedostatok nestrannosti vidí i v porušení prezumpcie nevinu v súvislosti s rozhodovacou činnosťou, čo znamená, že ak pri rozhodovacej činnosti súd prezumpciu nevinu poruší, zakladá to zaujatosť súdu. Argumentácia najvyššieho súdu, podľa ktorej ide o procesný postup nespádajúci pod „režim“ námietky zaujatosti, je v príkrom rozpore s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

37. Sťažovateľ i naďalej trvá na námietke týkajúcej sa zákonnosti zloženia senátu najvyššieho súdu v súvislosti so sudcom JUDr. Klemaničom.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

38. Za najzávažnejšiu námietku sťažovateľa (vzhľadom na jej potenciálne následky) treba považovať námietku nesprávneho zloženia senátu okresného súdu, v ktorom zasadala a o veci rozhodovala aj prísediaca sudkyňa [REDAKOVANÉ], hoci vzhľadom na judikatúru ESLP, ako aj Súdneho dvora mala byť podľa názoru sťažovateľa z konania a rozhodovania vylúčená pre zaujatosť, keďže predtým už (tiež ako prísediaca sudkyňa) rozhodovala vo veci [REDAKOVANÉ] (pôvodne obvineného za ten istý skutok), a to v rámci rozhodovania o schválení dohody o vine a treste (vec okresného súdu sp. zn. 6 T 4/2019). Malo tým dôjsť aj k porušeniu práva na prezumpciu nevinu (pozri body 19 až 19.5).

38.1. Krajský súd je toho názoru, že okresný súd rozhodoval v zákonom zložení senátu, keďže o námietke sťažovateľa proti zloženiu senátu okresného súdu rozhodol krajský súd, čo znamená, že táto námietka je bezpredmetná. Prezumpcia nevinu sa týka osoby sťažovateľa v aktuálne vedenom trestnom konaní a nie je porušená, ak sa o jeho účasti na žalovanej trestnej činnosti zmieňuje výrok alebo odôvodnenie skoršieho rozhodnutia, ktorým bola odsúdená iná osoba (pozri body 5.1 a 5.2).

38.2. Najvyšší súd vo vyjadrení podpredsedníčky, ako aj sudcu JUDr. Klemaniča odkazuje v súvislosti s touto námietkou sťažovateľa na argumentáciu uvedenú v odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu č. k. 1 Tdo 48/2021 zo 14. septembra 2022 (pozri body 32 a 33).

38.3. Najvyšší súd v odôvodnení dovolacieho uznesenia zaujal v súvislosti s nevyklúčením prísediacej sudkyne okresného súdu [REDAKOVANÉ] stanovisko, podľa ktorého vzhľadom na § 31 ods. 3 Trestného poriadku dôvodom vylúčenia sudcu alebo senátu nie je skoršie rozhodnutie sudcu alebo senátu o obvinenom, spoluobvinenom alebo iných obvinených, ktorých trestné činy spolu súvisia. Prísediaca sudkyňa [REDAKOVANÉ] rozhodovala vo veci [REDAKOVANÉ] vedenej okresným súdom pod sp. zn. 6 T 4/2019, a to 1. marca 2019 v rámci rozsudku o schválení dohody o vine a treste. Pokiaľ v tejto súvislosti malo podľa sťažovateľa dôjsť aj k porušeniu zásady prezumpcie nevinu, treba poukázať na doslovne citovanú výhradu v rozsudku okresného súdu č. k. 6 T 4/2019 z 1. marca 2019 (pozri body 11.6 a 11.7).

38.4. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanoveným zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

38.5. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

38.6. Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

38.7. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

38.8. Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

38.9. Podľa čl. 47 druhej vety charty každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

38.10. Podľa čl. 48 ods. 1 charty každý, kto je obvinený, sa považuje za nevinného, kým jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

38.11. V demokratickej spoločnosti má zásadný význam, aby súdy vzbudzovali dôveru verejnosti a predovšetkým, pokiaľ ide o trestné konanie, u obvinených. Na tento účel čl. 6 dohovoru vyžaduje, aby tribunál spadajúci do jeho pôsobnosti bol nestranný (Padovani v. Taliansko).

38.12. Nestrannosť znamená absenciu predsudkov alebo zaujatosti. Existencia nestrannosti na účely čl. 6 ods. 1 dohovoru musí byť určená subjektívnym testom, teda na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danom prípade, ako aj objektívnym testom, teda zisťovaním, či sudca ponúkol záruky dostatočné na vylúčenie akýchkoľvek legitímnych pochybností v tomto ohľade (Ferrantelli a Santangelo v. Taliansko).

38.13. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá až do preukázania opaku (Morel v. Francúzsko).

38.14. Objektívny test znamená zistenie, či okrem osobného správania sudcu existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vyvolať pochybnosti o jeho nestrannosti, pričom v tomto ohľade môže byť do určitej miery dôležité aj zdanie (Wettstein v. Švajčiarsko).

38.15. Samotná skutočnosť, že sudca prvého stupňa už urobil predchádzajúce rozhodnutia týkajúce sa toho istého trestného činu, nemôže byť považovaná za takú, ktorá odôvodňuje obavy z jeho nestrannosti (Dragojević v. Chorvátsko). Rovnako samotná skutočnosť, že sudca už rozhodol o podobných, ale nesúvisiacich trestných obvineniach alebo že už súdil spoluobvineného v samostatnom trestnom konaní, sama osebe nepostačuje na spochybnenie nezaujatosti tohto sudcu v nasledujúcom konaní (Chodorkovskij a Lebedev v. Rusko).

38.16. Pri skúmaní nestrannosti vnútroštátneho súdu treba zohľadniť, či sudca, ktorý sa zúčastnil oboch konaní, bol profesionálnym sudcom, ktorého možno považovať za pripravenejšieho ako laického sudcu alebo porotcu zbaviť sa skúseností a zistení z predchádzajúceho procesu (Chodorkovskij a Lebedev v. Rusko, Meng v. Nemecko).

38.17. V rámci trestného konania začatého proti dvom osobám je prípustné, aby vnútroštátny súd najprv uznesením prijal vyhlásenie o vine prvej osoby pre trestné činy uvedené v obžalobe a údajne spáchané v spolupáchateľstve s druhou osobou, ktorá neurobila vyhlásenie o vine, a následne rozhodol po vykonaní dokazovania vzťahujúceho sa na skutky vyčítané tejto druhej osobe o jej vine pod podmienkou, že na jednej strane uvedenie druhej osoby ako spolupáchateľa údajne spáchaných trestných činov je nevyhnutné na kvalifikáciu právnej zodpovednosti osoby, ktorá urobila vyhlásenie o vine, a že na druhej strane v tom istom uznesení a/alebo obžalobe, na ktorú sa toto uvedené uznesenie odvoláva, sa jasne uvedie, že vina tejto druhej osoby nebola zákonným spôsobom preukázaná a bude predmetom samostatného vykonania dokazovania a rozhodnutia (uznesenie Súdneho dvora č. k. C-709/18 z 28. mája 2020).

38.18. V rámci aplikácie už uvedených zásadných právnych východísk na daný prípad treba z pohľadu ústavného súdu dospieť k záveru, že námietka sťažovateľa smerujúca proti zloženiu senátu okresného súdu v súvislosti s osobou prísediacej sudkyne [REDAKOVANÉ] je dôvodná.

38.19. Predovšetkým treba poznamenať, že sťažovateľ v podanom dovolaní v súvislosti s námietkou nesprávneho zloženia senátu okresného súdu výslovne poukazoval na stanovisko ESĽP vyplývajúce z jeho rozhodnutia vo veci Meng proti Nemecku, ako aj na stanovisko Súdneho dvora č. k. C-709/18 z 28. mája 2020. Najvyšší súd však napriek tomu sa touto konkrétne označenou argumentáciou nezaoberal, ba dokonca v podrobnom zhrnutí dôvodov podaného dovolania sa o nej ani nezmenil. Nereflektoval na ňu ani vo vyjadreniach podaných ústavnému súdu. Už len táto skutočnosť sama osebe budí vážne pochybnosti o správnosti záverov najvyššieho súdu týkajúcich sa námietky nesprávneho zloženia senátu okresného súdu.

38.20. Ústavný súd pri bližšom hodnotení námietky sťažovateľa konštatuje, že prísediaca sudkyňa [REDAKOVANÉ] ktorá nebola sudcom – profesionálom a ktorá pred rozhodovaním vo veci sťažovateľa rozhodovala ako prísediaca sudkyňa aj vo veci [REDAKOVANÉ] o trestných činoch spolu súvisiacich, a to v rámci rozsudku o schválení dohody o vine a treste, v zmysle judikatúry ESĽP (pozri bod 38.16) mala byť bez ďalšieho vylúčená z konania a rozhodovania vo veci sťažovateľa. Ako sa zdá, zároveň jej účasť v senáte okresného súdu vo veci sťažovateľa mohla byť aj porušením zásady prezumpcie neviny za podmienky, že v rozsudku okresného súdu o schválení dohody o vine a treste č. k. 6 T 4/2019 z 1. marca 2019 neboli uvedené konštatovania, na ktoré pre takéto prípady poukazuje Súdny dvor (pozri bod 38.17). Konečný záver v tomto smere ústavný súd nemohol urobiť, keďže rozsudok okresného súdu o schválení dohody o vine a treste č. k. 6 T 4/2019 z 1. marca 2019 nemal k dispozícii.

39. Sťažovateľ ďalej namieta porušenie práva na nestranného sudcu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 druhej vety charty aj v súvislosti s tým, že na najvyššom súde v rámci dovolacieho konania rozhodovali zaujatí sudcovia JUDr. Klemanič a JUDr. Bargel, hoci títo trpeli nedostatkom objektívnej nestrannosti. Konkrétne dôvody sťažovateľa vyplývajú z bodov 13 až 18. Námietka je založená na skutočnosti, že v minulosti sa obaja sudcovia zúčastnili rozhodovania v inej veci, v ktorej napokon ESĽP vyslovil záver o porušení práva sťažujúcej sa osoby (Mucha proti Slovensku). Pritom i tu išlo o problematiku posúdenia otázky obdobnej, akou bola otázka zaujatosti sudkyne [REDAKOVANÉ]. Objektívny pozorovateľ môže mať o nezaujatosti sudcov jasné pochybnosti. Otázka objektívnej nestrannosti sudcov je zvýraznená aj ich ďalším procesným postupom spočívajúcim v tom, že o námietke zaujatosti podanej proti nim vôbec nekonali, pričom

takéto rozhodnutie prijal iba JUDr. Bargel ako predseda senátu, hoci mal o tom rozhodovať celý senát uznesením.

39.1. Vo vzťahu k sudcovi najvyššieho súdu JUDr. Klemaničovi malo byť právo sťažovateľa na zákonného sudcu porušené aj tým, že JUDr. Klemanič bol ustanovený za člena senátu najvyššieho súdu už po pridelení veci sťažovateľa, pričom sa tak stalo bez náhodného výberu alebo vopred stanoveného algoritmu, a to zmenou rozvrhu práce (pozri bod 20.1).

39.2. Z prípisu predsedu senátu najvyššieho súdu JUDr. Bargela z 27. januára 2022 adresovaného obhajcovi sťažovateľa je zrejmé, že namietanú rozhodovaciu činnosť JUDr. Bargela a JUDr. Klemaniča (týkajúcu sa trestnej veci inej osoby, ktorou sa ESĽP zaoberal vo svojom rozhodnutí Mucha proti Slovensku) treba považovať za procesný postup súdu v konaní a vzhľadom na to o námietke zaujatosti nie je potrebné rozhodovať v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku. Vec sp. zn. 1 Tdo 57/2021 bola do senátu najvyššieho súdu 1 T pridelená náhodným výberom a členom tohto senátu (teda zákonným sudcom) bol aj JUDr. Klemanič, a to od 15. decembra 2021. Táto skutočnosť nie je ovplyvnená tým, že predmetná trestná vec došla na najvyšší súd už skôr (pozri bod 8).

39.3. Podľa podpredsedníčky najvyššieho súdu rozdielnosť právnych názorov orgánov činných v trestnom konaní a súdu na prejednávanej veci na jednej strane a procesných strán na strane druhej sa za dôvod vylúčenia sudcu nepovažuje. Námietka zaujatosti opierajúca sa o skutočnosť, že ESĽP rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1 dohovoru v inej trestnej veci, v ktorej boli činní JUDr. Bargel a JUDr. Klemanič, nenapĺňa žiadny z taxatívne vymedzených dôvodov vylúčenia sudcu z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa. Čo sa týka námietky, že JUDr. Klemanič bol ustanovený za člena dovolacieho senátu až po pridelení veci, treba poukázať na čl. 27 ods. 2 posledné dve vety rozvrhu práce najvyššieho súdu na rok 2021 v znení opatrenia č. 18, podľa ktorého ak sa v dôsledku zmeny v personálnom obsadení trestnoprávneho kolégia doplní neúplný senát, dovtedy nerozhodnuté veci prejedná a rozhodne senát v novom (doplnenom) zložení. V čase nápadu danej veci (15. októbra 2021) bol senát 1 T dlhodobo (takmer rok) neúplný, keď ho tvorili JUDr. Bargel a JUDr. Príbelský. Dňa 15. decembra 2021 bol na najvyšší súd preložený JUDr. Klemanič a bol zaradený do senátu 1 T (pozri body 30 a 31).

39.4. V súvislosti s námietkou objektívneho nedostatku nestrannosti JUDr. Bargela a JUDr. Klemaniča z dôvodu, že v rámci iného trestného konania rozhodovali a rozhodli v rozpore s právnym názorom ESĽP v otázke obdobnej, akou je posúdenie otázky nestrannosti a nezaujatosti sudkyne okresného súdu [REDAKOVANÉ], ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd je vlastne toho názoru, že o takejto námietke ako námietke smerujúcej proti procesnému postupu nebolo potrebné rozhodovať. Z pohľadu ústavného súdu je v tejto súvislosti významné, že sťažovateľ záver, podľa ktorého vo vzťahu k JUDr. Bargelovi a JUDr. Klemaničovi bola námietka ich zaujatosti založená na ich procesnom postupe (rozhodli inak, ako podľa právneho názoru ESĽP rozhodnúť mali), v podanej ústavnej sťažnosti nenapáda, a teda netvrdí, že vyčítané pochybenie sudcov pri rozhodovaní netreba považovať za procesný postup v konaní.

39.5. Pokiaľ ide o to, že záver, podľa ktorého o námietke zaujatosti nie je potrebné rozhodovať, prijal iba predseda senátu JUDr. Bargel, ústavný súd v postupe predsedu senátu nevidí pochybenie, ktoré by mohlo byť z ústavnoprávneho pohľadu relevantné. Z § 32 ods. 6 Trestného poriadku možno vyvodiť, že k záveru o tom, že o námietke zaujatosti sa nebude konať z niektorého

z dôvodov tu uvedených sa nedospieva formalizovaným postupom (teda prijatím uznesenia), ale tak, že stanovisko konajúceho súdu k námietke zaujatosti sa oznámi strane, ktorá námietku zaujatosti podala. Nemožno považovať pritom za pochybenie, keď takéto oznámenie sa realizuje prípisom predsedu senátu.

39.6. Sťažovateľ ďalej namieta, že JUDr. Klemanič sa nestal členom senátu 1 T náhodným výberom, ale administratívnym rozhodnutím spočívajúcim v určitej novelizácii rozvrhu práce najvyššieho súdu na rok 2021, ktorá bola prijatá až po tom, čo bola vec sťažovateľa náhodným výberom pridelená senátu, ktorý v tom čase mal podľa rozvrhu práce iné zloženie (JUDr. Klemanič jeho členom nebol, keďže v tom čase ešte ani nebol sudcom najvyššieho súdu).

39.7. Sťažovateľ v tejto súvislosti zdôrazňuje princíp, podľa ktorého príslušný sudca má byť určený náhodným výberom, ktorý nemožno nahradiť administratívnym rozhodnutím vzťahujúcim sa na veci napadnuté pred jeho vydaním, teda so spätnou účinnosťou, pretože v takomto prípade o náhodný výber nejde. Z pohľadu sťažovateľa princíp náhodného výberu vyplývajúci zo zákona je nadradený rozvrhu práce ako norme nižšej právnej sily.

39.8. Z práva na spravodlivý proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (napr. Kraska v. Švajčiarsko).

39.9. Tým, že sa najvyšší súd uvedenou časťou námietky sťažovateľa nezaoberal a nevysporiadal sa s ňou, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 druhej vety charty.

39.10. Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na uvedené skutočnosti argumentácia najvyššieho súdu sa vo vzťahu k tejto námietke nejaví ako dostačujúca, resp. úplná, hoci ide nepochybne o potenciálne relevantnú námietku.

39.11. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa s námietkou z už uvedeného pohľadu nevysporiadal, keďže nezaujal k jej podstate vecné stanovisko. Nevysvetlil, prečo by podľa jeho názoru malo byť možné realizovať zmenu v osobe zákonného sudcu (v osobe člena senátu) inak ako náhodným výberom, konkrétne novelizáciou rozvrhu práce, hoci práve táto otázka tvorila jadro námietky.

39.12. Bez toho, aby ústavný súd akokoľvek prejedukoval právny záver, ktorý prislúcha v rámci princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vysloviť najprv najvyššiemu súdu, treba poznamenať, že ide vlastne o riešenie otázky, akým spôsobom má byť kreované zloženie senátov najvyššieho súdu, teda či sa tak má diať náhodným výberom alebo administratívnym postupom na základe rozvrhu práce. Kým pridelenie veci senátu sa rieši náhodným výberom, tak zloženie jednotlivých senátov a prípadné zmeny v tomto zložení sa podľa názoru najvyššieho súdu majú riešiť administratívnym rozhodovaním (nie teda náhodným výberom).

39.13. Možno konštatovať, že i v tomto prípade došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 druhej vety charty.

40. K námietke porušenia práva na spravodlivé súdne konanie poskytnutím nezákonných výhod kľúčovému spolupracujúcemu obvinenému [REDACTED] ktorý v skutočnosti (v rozpore s tvrdením

prokurátora) nie je v danej veci trestne stíhaný, preukázateľne sa svoju výpoveď učil, pričom v trestnej veci ■■■ došlo k oslobodzujúcemu verdiktu práve s poukazom na nedôveryhodnosť ■■■ (pozri body 22 až 22.2), ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v odôvodnení dovolacieho uznesenia, ale ani vo vyjadrení podpredsedníčky najvyššieho súdu adresovanom ústavnému súdu sa touto námietkou sťažovateľa nijako nezaobrá, hoci (najmä v rámci záverov, ku ktorým sa podľa tvrdenia sťažovateľa malo dospieť vo veci proti ■■■) námietka sa javí ako potenciálne relevantná. I v tejto súvislosti preto je potrebné konštatovať porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 druhej vety charty.

41. Obdobná je situácia v súvislosti s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej mu neboli sprístupnené všetky dôkazy z jeho tajného sledovania a z odposluchov, hoci sa ich sprístupnenia s poukazom na judikatúru ESĽP dožadoval (pozri bod 23). Najvyšší súd nezaujal k tejto námietke žiadne stanovisko. I tu preto platí, že nevysporiadaním sa s námietkou došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 druhej vety charty.

42. Hoci sťažovateľ predložil v priebehu konania odborné vyjadrenie znalca Selka na účely preukázania nedôveryhodnosti kľúčových svedkov (najmä ■■■) a navrhol znalecké skúmanie dôveryhodnosti spolupracujúcich obvinených, všeobecné súdy neposkytli obhajobe súčinnosť potrebnú pre realizáciu znaleckého skúmania (pozri body 24 až 25). Najvyšší súd k tejto námietke v dovolacom uznesení, ale ani v podaní ústavnému súdu nijaké stanovisko nezaujal, a teda s námietkou sa nijako nevysporiadal, hoci otázka práva svedka ■■■ odmietnuť vypovedať postupom podľa § 130 Trestného poriadku, resp. postup v prípade prečítania odborného vyjadrenia znalca Selka sa javia ako potenciálne relevantné. Aj tu preto došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 druhej vety charty.

43. Ďalšia námietka sťažovateľa poukazuje na čl. 49 ods. 3 charty, podľa ktorého prísnosť trestov nesmie byť neprimeraná trestnému činu, čo podľa sťažovateľa má znamenať, že vnútroštátny súd sa môže odkloniť od vnútroštátnej úpravy z dôvodu jej neprimeranej prísnosti, pričom v tejto súvislosti sťažovateľ navrhoval krajskému súdu predloženie veci na posúdenie Súdneho dvoru, čo sa však nestalo (pozri body 26 a 27).

43.1. Najvyšší súd nezaujal k námietke žiadne stanovisko.

43.2. Vzhľadom na absenciu odpovede na námietku, ktorú treba považovať za potenciálne relevantnú, ústavný súd dospel k záveru o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 druhej vety charty.

44. Napokon sťažovateľ namieta, že najvyšší súd nijako nereagoval na jeho námietky uplatnené v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Skutok vymedzený v obžalobe, resp. v rozsudkoch okresného súdu a krajského súdu by mohol byť maximálne pokračujúcim trestným činom, v dôsledku čoho bolo potrebné túto skutočnosť vymedziť najmä s dôrazom na ustálenie čiastkových skutkov pokračovacieho trestného činu, pričom pri každom čiastkovom útoku by mali byť identifikovaní obvinení, ktorí sa čiastkového skutku mali dopustiť, tak, aby bolo jasné, ktoré čiastkové útoky sa im kladú za vinu. Takéto vysvetlenie však všeobecné súdy sťažovateľovi neposkytli. Sťažovateľ namieta i nenaplnenie kvalifikačných znakov „po dlhší čas“ podľa § 138 písm. b) Trestného zákona, „spáchaný organizovanou skupinou“ podľa § 138

písm. i) Trestného zákona a „omamná látka v značnom rozsahu“ podľa § 172 ods. 3 písm. c) Trestného zákona, avšak žiadnu relevantnú odpoveď nedostal (pozri bod 28).

45. Najvyšší súd sa k týmto námietkam nijako nevyjadril. I tu preto možno dospieť k záveru o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 druhej vety charty.

46. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že dovolacím uznesením najvyššieho súdu č. k. 1 Tdo 48/2021 zo 14. septembra 2022 boli porušené základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu, na zákonného sudcu a na prezumpciu nevinu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy, jeho práva na spravodlivé súdne konanie a na prezumpciu nevinu podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie a na prezumpciu nevinu podľa čl. 47 druhej vety a čl. 48 ods. 1 charty (bod 1 výroku nálezu).

47. Podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. a) a b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavný súd uznesenie najvyššieho súdu č. k. 1 Tdo 48/2021 zo 14. septembra 2022 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Bude úlohou najvyššieho súdu aplikovať právne závery ústavného súdu na danú vec.

48. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nebolo možné vyhovieť (bod 4 výroku nálezu).

49. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

50. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. a), b) a c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

51. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

52. Podľa čl. 49 ods. 3 charty prísnosť trestov nesmie byť neprimeraná trestnému činu.

53. Ústavný súd nevidel dôvod vyhovieť ústavnej sťažnosti, čo sa týka porušenia citovaných ustanovení ústavy, dohovoru a charty, a to z nasledujúcich dôvodov:

54. Namietané porušenie čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. a), b) a c) dohovoru súvisí podľa sťažovateľa s námietkou, podľa ktorej v priebehu trestného konania nebolo dostatočne zrejmé, ktorých čiastkových útokov a akým spôsobom sa mal sťažovateľ zúčastniť. Podľa názoru ústavného súdu porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 druhej vety charty konštatované vo výroku 1 nálezu plne vystihuje právnu kvalifikáciu pochybenia, ktorého sa najvyšší súd dopustil.

55. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 13 dohovoru, zrejme súvisí s názorom sťažovateľa, podľa ktorého o tom, že sa o námietke zaujatosti sudcov najvyššieho súdu nebude rozhodovať, keďže ide o procesnú námietku, nerozhodol celý senát, ale iba predseda senátu. Ústavný súd nepovažoval túto námietku za dôvodnú (pozri bod 39.6). Tým je zároveň dané, že k namietanému porušeniu čl. 13 dohovoru nedošlo.

56. Čo sa týka namietaného porušenia čl. 49 ods. 3 charty, námietka vychádza z toho, že napriek žiadosti sťažovateľa nedošlo zo strany krajského súdu k prerušeniu konania a podaniu návrhu na rozhodnutie Súdneho dvoru, či aplikácia čl. 49 ods. 3 charty prichádza v danom prípade do úvahy.

57. Ako to ústavný súd už konštatoval (pozri body 43 až 43.2), najvyšší súd ponechal túto námietku nepovšimnutú a nezaujal k nej žiadne stanovisko, čím došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 druhej vety charty. To ale neznamená, že by bez ďalšieho už v tomto štádiu konania bolo zo strany ústavného súdu možné dospieť k záveru, že došlo k porušeniu čl. 49 ods. 3 charty. V rámci subsidiarity právomoci ústavného súdu je potrebné, aby sa k námietke (ktorá sa *prima facie* nejaví ako irelevantná pre posúdenie veci) vyjadril najprv najvyšší súd, a preto nie je možné v tomto štádiu konania porušenie čl. 49 ods. 3 charty vysloviť.

58. Napokon nebolo možné vyhovieť ani požiadavke sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 50 000 eur. Vyslovením porušenia označených článkov ústavy, dohovoru a charty najvyšším súdom, zrušením jeho uznesenia a vrátením veci na ďalšie dovolacie konanie bola sťažovateľovi poskytnutá plná satisfakcia za porušenie jeho práv, a preto priznanie finančného zadosťučinenia už neprichádzalo do úvahy.

V.

Trovy konania

59. Sťažovateľ požadoval priznanie náhrady trov konania v nešpecifikovanej výške na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti.

60. Za dva úkony právnej služby v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia a ústavná sťažnosť) prináleží odmena vo výške dvakrát po 193,50 eur, ako aj dva režijné paušály po 11,63 eur. Za jeden úkon právnej služby v roku 2023 (replika na vyjadrenie najvyššieho súdu) patrí odmena vo výške 208,67 eur a režijný paušál vo výške 12,52 eur. Celková suma odmeny a režijných paušálov je 631,45 eur, k čomu patrí ešte aj daň z pridanej hodnoty vo výške 126,29 eur. Úhrnom ide preto o náhradu trov konania v sume 757,74 eur (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu